

Litteratur.

En samlet liste over referencer til rapporter om Randbøl Hede, mest fra årene 2005-2007. Undtaget er rapporten ”Ynglefugle på Randbøl Hede – før og nu”, som indeholder egen litteraturliste.

Aerts, R., 1989: Aboveground biomass and nutrient dynamics of *Calluna vulgaris* and *Molinia caerulea* in a dry heathland. – *Oikos* 56:31-38.

Aerts, R., 1989: The effect of increased nutrient availability on leaf turnover and aboveground productivity of two evergreen ericaceous shrubs. – *Oecologia* 78:115-120.

Aerts, R., 1993: Biomass and nutrient dynamics of dominant plant species from heathland. - I: *Heathlands. Patterns and Processes in a changing Environment* (eds. R. Aerts & G. W. Heil). – *Geobotany* 20:51-84.

Aerts, R., 1993: Competition between dominant plant species in heathlands. – I: *Heathlands. Patterns and Processes in a changing Environment* (eds. R. Aerts & G. W. Heil). - *Geobotany* 20:125-152.

Aerts, R., F. Berendse, H. De Caluwe & M. Schmitz, 1990: Competition in heathland along an experimental gradient of nutrient availability. – *Oikos* 57:310-318.

Anon. 1991 (2003): CORINE biotopes manual. Habitats of the European Community. Data specifications – Part 2. – EUR 12587/3, 300 pp.

Bell, J. N. B. & J. H. Tallis, 1973: Biological flora of the British Isles. *Empetrum nigrum*. – *J. Ecol.* 61:289-305.

Berdowski, J. J. M., 1993: The effect of external stress and disturbance factors on *Calluna*-dominated heathland vegetation. - I: *Heathlands. Patterns and Processes in a changing Environment* (eds. R. Aerts & G. W. Heil). – *Geobotany* 20:85-124.

Berendse, F., 1990: Organic matter accumulation and nitrogen mineralization during secondary succession in heathland ecosystems. – *J. Ecol.* 78:413-427.

Berendse, F., R. Bobbink & G. Rouwenhorst, 1989: A comparative study of nutrient cycling in wet heathland systems. II. Litter decomposition and nutrient mineralization. – *Oecologia* 78:338-348.

Bobbink, R., G. W. Heil & M. Raessen, 1992: Atmospheric deposition and canopy exchange in heathland ecosystems. – *Environmental Pollution* 75:29-37.

Bobbink, R. & G. W. Heil, 1993: Atmospheric deposition of sulphur and nitrogen in heathland ecosystems. – I: *Heathlands. Patterns and Processes in a changing Environment* (eds. R. Aerts & G. W. Heil). – *Geobotany* 20:25-50.

Brunsting, A. M. H. & G. W. Heil, 1985: The role of nutrients in the interaction between a herbivorous beetle and some competing plant species in heathland. – *Oikos* 44:23-26.

Buttenschøn, R. M., H. J. Degn & S. Jørgensen, 2004: Bekæmpelse af blåtop på heder. – Skov & Landskab, Videnblad nr. 6.1-14, 2 s.

Buttenschøn, R. M., H. J. Degn & S. Jørgensen, 2005 a: Forsøg med bekæmpelse af Blåtop på Randbøl Hede. – Arbejdsrapport Skov & Landskab nr. 9-2005, 63 s. – <http://www.sl.kvl.dk>

Buttenschøn, R. M., H. J. Degn & S. Jørgensen, 2005 b: Bekæmpelse af blåtop kræver radikale metoder. – Skoven 37:254-256.

Böcher, T. W., 1934: Lidt om Vegetationen paa den fredede Randbøl Hede. – Danmarks Naturfredningsforenings Aarsskrift 1933-1934:107-111.

Böcher, T. W., 1941: Vegetationen på Randbøl Hede. – Det Kgl. Da. Vidensk. Selsk., Biol. Skr., Bd. 1,3:1-234.

Böcher, T. W., 1943: Studies on the plant geography og the north-atlantic heath formation. – Det Kgl. Da. Vidensk. Selsk., Biol. Skr. II,7:1-130.

Böcher, T. W., 1957: Videnskabelig kontrol med fredede arealer. – Dansk Naturfredning. Årsskrift 1957:49-54.

Böcher, T. W., 1970: Hedens vegetation og flora. – i: Danmarks Natur, bd. 7:118-191.

Böcher, T. W. & C. A. Jørgensen, 1972: Jyske dværgbuskheder. – Det Kgl. Da. Vidensk. Selsk., Biol. Skr. 19,5:1-55.

Caporn, S. J.M., M. Risager & J. A. Lee, 1994: Effects of nitrogen supply on frost hardiness in *Calluna vulgaris*. – New Phytologist 128:461-468.

Chambers, F. M, D. Mauquoy & P. A. Todd, 1999: Recent rise to dominance of *Molinia caerulea* in environmentally sensitive areas: new perspectives from palaeoecological data. – J. Appl. Ecol. 36:719-733.

Christiansen, M. S., 1970: Danmarks vilde planter 1-3. - Kbh., 768 + 351 s.

Cunha, A., S. A. Power, M. R. Ashmore, P. R. S. Green, B. J. Haworth & R. Bobbink, 2002: Whole ecosystem nitrogen manipulation: An updated review. – JNCC Report, no. 331. <http://www.jncc.gov.uk> eller <http://www.airquality.co.uk>

Danmarks Miljøundersøgelser, 2006: Kvælstofdeposition til udvalgte naturområder. - <http://www.dmu.dk/Luft/Luftforurenings-modeller/Deposition/Natur/DepositionUdvalgt2006.htm>

Davy, A. J. & G. F. Bishop, 1984: Response of *Hieracium pilosella* in Breckland grass-heath to inorganic nutrients. – J. Ecol. 72:319-330.

Degn, H. J., 1996: Ændringer af vegetationen 1954-1995. Randbøl Hede. – Arbejdsrapport fra DMU nr. 30, 128 s.

Degn, H. J., 1997: Hedeovervågning 1997. Randbøl Hede. – Arbejdsrapport fra DMU, nr. 63, 34 s.

Degn, H. J., 2001: Succession from farmland to heathland: a case for conservation of nature and historic farming methods. – Biol. Cons. 97:319-330.

Degn, H. J., 2009: Blåtop på Flyvestation Karup. – Rapport til FBE, 16 s.

<http://www2.forsvaret.dk/temaer/groenneetablissemeter/Drifts-%20og%20plejeplaner/Flyvestation%20Karup/BI%C3%A5top%20p%C3%A5%20Flyvestation%20Karup.pdf>

Degn, H. J., 2012: Bekæmpelse af blåtop. – Skoven 43:190-193.

De Graaf, M. C. C., R. Bobbink, P. J. M. Verbeek & J. G. M. Roelofs, 1997: Aluminium toxicity and tolerance in three heathland species. – Water Air Soil Pollut. 98:229-241.

Diemont, W. H. & J. H. O. Voshaar, 1994: Effects of climate and management on the productivity of Dutch heathlands. – J. Appl. Ecol. 31:709-716.

Equihua, M. & M. B. Usher, 1993: Impact of carpets of the invasive moss *Campylopus introflexus* on *Calluna vulgaris* regeneration. – J. Ecol. 81:359-365.

Ellenberg, H., H. E. Weber, R. Düll, V. Wirth, W. Werner & D. Paulissen, 1991: Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. – Scripta Geobotanica, vol. 18, 166 s.

Ellemann, L., R. Ejrnæs, J. Reddersen & J. Fredshavn, 2001: Det lysåbne landskab. – Danmarks Miljøundersøgelser, Faglig Rapport nr. 372, 102 s.

Ellermann, T., 2007: Luftbåren kvælstof-forurening. – Danmarks Miljøundersøgelser, 86 s.

Ellermann, T., O. Hertel, C. A. Skjøth, K. Kemp & C. Monies, 2004: Atmosfærisk deposition, driftsrapport for luftovervågning i 2003. NOVA 2003. – Faglig Rapport fra DMU, nr. 520, 80 s.

Ellermann, T., H. V. Andersen, C. Monies, K. Kemp, R. Bossi, B. B. Mørgensen, P. Løfstrøm, J. Christensen & L. M. Frohn, 2005: Atmosfærisk deposition 2004. – Danmarks Miljøundersøgelser, Faglig Rapport nr. 555, 76 s.

Fodgaard, S., 2003: Heden høstes – og lyngen plejes. – Skoven 35:296-300.

Frederiksen, S., F. N. Rasmussen & O. Seberg (red.), 2006: Dansk flora. – Kbh., 701 s.

Galløe, O. & C. Jensen, 1906: Plantevæksten paa Borrís Hede. – Bot. Tidsskr. 27:249-275.

Hald, A. B. & P. M. Petersen, 1992: Soil and vegetation in two Danish fens following changes in water regime. – Nord. J. Bot. 12:707-733.

Hallingbäck, T., 1991: Luftföroreningar och gödsling – ett hot mot blågrönalger och lavar med blågrönalger. – Svensk Botanisk Tidsskrift 85:87-104.

- Hansen, H. M. & M. Lund, 1929: De danske Arter af Slægten Cladonia. – Bot. Tidsskr. 41:1-xxx !!
- Hansen, K., 1976: Ecological Studies in Danish Heath Vegetation. – Dansk Botanisk Arkiv 31,2:1-118.
- Hansen, K. (red.), 1981: Dansk feltflora. – Gyldendal, 757 s.
- Heil, G. W. & W. H. Diemont, 1983: Raised nutrient levels change heathland into grassland. – Vegetatio 53:113-120.
- Heil, G. W. & M. Bruggink, 1987: Competition for nutrients between *Calluna vulgaris* and *Molinia caerulea*. – Oecologia 73:105-108.
- Härdtle, W., M. Niemeyer, T. Niemeyer, T. Assmann & S. Fottner, 2006: Can management compensate for atmospheric nutrient deposition in heathland ecosystems? – J. Appl. Ecol. 43:759-769.
- IUCN, 1987: Position Statement on Translocation of Living Organisms. – <http://www.iucn.org/themes/ssc/pubs/policy/transe.htm>
- Jakobsen, I.S.B. 2006. *Diphasiastrum* i Jylland. Specialrapport, Aarhus Universitet. 74 s.
- Kellner, O., 1993: Effects of nitrogen addition on the population dynamics and flowering of *Pulsatilla vernalis*.- Can. J. Bot. 71:732-736.
- Kristensen, H.L. 1999. Turnover of Nitrogen in Danish Inland Heath Soils. PhD thesis. Danmarks Miljøundersøgelser, 126 s.
- Mentz, A., 1906: Studier over danske Hedeplanters Økologi (I. Genista-Typen). – Bot. Tidsskr. 27:153-201.
- Miljø- og Energiministeriet, 1997: Udkast til nationalt overvågningsprogram for naturområder på land. – Notat.
- Morton, A. J., 1977: Mineral nutrient pathways in a molinietum in autumn and winter. – J. Ecol. 65:993-999.
- Naturfredningsrådet & S. Søgård, 1989: Hvilken natur ønsker vi ? - Naturfredningsrådet, 16 s.
- Nielsen, K. E., B. Hansen, U. L. Ladekarl & P. Nørnberg, 2000: Effects of N-deposition on ion-trapping by B-horizons of Danish heathlands. - Plant and Soil 223:265-276.
- Overfredningsnævnet, 1932: Kendelse af 19. november 1932 angaaende Fredning af en Del af Randbøl Hede.
- Pitcairn, C. E. R., 1991: Effects of atmospheric nitrogen deposition on vegetation. – I: Woodin, S. & A. Farmer (red.): The effects of acid deposition on nature conservation in Great Britain, p. 29-xx.

- Power, S. A., M. R. Ashmore, D. A. Cousins & L. J. Sheppard, 1998: Effects of nitrogen addition on the stress sensitivity of *Calluna vulgaris*. – *New Phytologist* 138:663-673.
- Påhlsson, L. (ed.), 1994: Vegetationstyper i Norden. – TemaNord 556, Nordiska Ministerrådet, København, 626 s.
- Raunkjær, C., 1909: Formationsundersøgelse og Formationsstatistik. – *Bot. Tidsskr.* 30:20-132.
- Redbo-Torstensson, P., 1994: The demographic consequences of nitrogen fertilization of a population of sundew, *Drosera rotundifolia*. – *Acta Bot. Neerl.* 43:175-188.
- Riis-Nielsen, T., U. Søchting, M. Johansson & P. Nielsen, 1991: Hedeplejebogen, 248 s.
- Riis-Nielsen, T. & T. Binding, 1996: Heathland succession and management. – I: Hovmand, M. F. (ed.): Mineral cycling and air pollution fluxes in reforested heathland. – Proc. T. Workshop, Ulfborg; NERI.
- Riis-Nielsen, T., I. K. Schmidt, B. Frandsen & T. Binding, 2005: Nørholm Hede. En langtidsundersøgelse af hedens vegetationsudvikling og tilgroning. – *Forest & Landscape Research*, No. 35-2005. 202pp.
- Roem, W. J. & F. Berendse, 2000: Soil acidity and nutrient supply as possible factors determining changes in plant species diversity in grassland and heathland societies. – *Biol. Cons.* 92:151-161.
- Roem, W. J., H. Klees & F. Berendse, 2002: Effects of nutrient addition and acidification on plant species diversity and seed germination in heathland. – *J. Appl. Ecol.* 39:937-948.
- Rosenvinge, L. K. & O. Rostrup (red.), 1925: Den danske Flora. II. Blomsterløse Planter. 2. Udg. - Kjbh., 592 pp.
- Skodshøj, H. (red.), 1964: Fra en vestjydsk Hedegård i tiden ca. 1865-75. Professor C. Raunkjær Erindringer. – Viborg, 115 pp.
- Skov- og Naturstyrelsen, 2003: Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug. Bilag 3. Forventede intervaller for danske naturtypers følsomhed for belastning med atmosfærisk N. <http://www.sns.dk/udgivelser/2003/87-7279-537-9/html/app03.htm>
- Stoltze, M. (red.), 1998: Gulliste 1997. – Miljø- og Energiministeriet & Danmarks Miljøundersøgelser, 48 s. Kbh.
- Stoltze, M. & Pihl, S. (red.), 1998: Rødliste 1997. – Miljø- og Energiministeriet, 219 s. Kbh.
- Søchting, U., 1990: Dansk lavflora. – Inst. F. Sporeplanter, 236 pp.
- Søchting, U. & V. Alstrup, 2008: Danish Lichen Checklist. Version 2. – Botanical Institute, University of Copenhagen. 43 pp. <http://www.bi.ku.dk/lichens/dkchecklist/>

Søgaard, B., F. Skov, R. Ejrnæs, K. E. Nielsen, S. Pihl, P. Clausen, K. Laursen, T. Bregnballe, J. Madsen, A. Baatrup-Pedersen, M. Søndergaard, T. L. Lauridsen, P. F. Møller, T. Riis-Nielsen, R. M. Buttenschøn, J. Fredshavn, E. Aude & B. Nygaard, 2003: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. – Faglig Rapport fra DMU, nr. 457, 462 s. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

Søgaard, B., P. Wind & T. E. Holm, 2005: Overvågning af karplanter (ansvarsarter). Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning/kortlægning. – DMU www

Sørensen, J. R. & S. Lægaard, 1982: Knudmosen: Botanisk registrering. – Herning kommune.

Thomsen, N., 2003: Status for vårkobjælden på Randbøl Hede, forår 2003. – Notat, Randbøl skovdistrikt.

Van der Eerden, L. J., T. A. Dueck, J. J. M. Berdowski, H. G & H. F. Van Dobben, 1991: Influence of NH₃ and (NH₄)₂SO₄ on heathland vegetation. – Acta Bot. Neerl. 40:281-297.

Wind, P., 1993: Fredede arter i Danmark. 4. – URT 17:58-63.

Wind, P., 2002: Ekskursion til Randbøl Hede 4. maj 2002. – Flora og Fauna 108:51.

Øllgaard, B. 1982. Ulvefods underjordiske forplantning. URT 1982:35-39.

Åström, S. & B. Stridh, 2003: Mosippa – årets växt 2002. – Svensk Bot. Tidsskr. 97:117-126.